

مقطع تحصیلی: کاردانی □ کارشناسی □ رشته: روابط عمومی..ترم:.....سال تحصیلی: ۱۳۹۸- ۱۳۹۹
نام درس:..هنر و رسانه..... نام و نام خانوادگی مدرس:..شیرین گلچین.....
آدرس email مدرس:.....تلفن همراه مدرس:..۰۹۱۲۳۳۶۱۶۹۴.

جزوه درس:.....هنر و رسانه..... مربوط به هفته : نهم □
text: دارد □ ندارد □ voice: دارد □ ندارد □
تلفن همراه مدیر گروه : ۰۹۱۲۳۴۰۵۸۷۲۰
power point: دارد □ ندارد □

بسمه تعالی

هنر و رسانه

آشنایی با عملکرد طراحی صحنه :

طراحی صحنه موثر، سهم عمده ای در موفقیت هر برنامه تولیدی دارد، چرا که می تواند بیننده را درون محیط مورد نظر ببرد و به برنامه قدرت دهد. طراحی صحنه از سوی نویسنده متن، کارگردان یا طراح صحنه ارائه می شود. گاهی کارگردان درخواست می کند که طرح و ترتیب خاصی برای برنامه اش تدارک دیده شود.

بیشتر اوقات طراح صحنه پس از خواندن متن برنامه و انجام صحبت های مقدماتی با کارگردان، طرح صحنه (شاید به شکل طرح های کشیده شده روی کاغذ) و وسایل مربوط به آن را تهیه نموده، به صورت طرح اولیه به کارگردان عرضه می کند. کارگردان روی طرح کار کرده و بر اساس فرصت ها و امکاناتی که طراح برایش در نظر گرفته، نماهای ویژه را به ذهن می سپارد.

طراحی صحنه ممکن است به شکل و حالت های گوناگون باشد که محیط طبیعی را برای بازیگران فراهم کند و قادر است با استفاده از مواد اولیه مصنوعی، واقعیت را تجسم بخشد. طراحی صحنه در کل تمام نکات صحنه آرایی (انتخاب، تنظیم یا ساخت اسباب و اثاثیه و مبلمان صحنه، تزئینات دکور و وسایل صحنه و...) را در بر می گیرد.

صحنه تلویزیونی استودیوی :

استودیوی تلویزیونی محلی مناسب و مجهز برای ساخت برنامه تلویزیونی است که تمامی امکانات صوتی، تصویری را دارا بوده و همچنین تجهیزات لازم جهت پرداخت و تنظیم صوت و تصویر را نیز دارد. قسمت هایی چون اتاق کنترل تولید (اتاق فرمان)، اتاق کنترل فنی تصویر و اتاق کنترل صدا در یک استودیوی تلویزیونی وجود دارند.

در سالهای اخیر صحنه بعضی از فیلم ها، به ویژه فیلمهای علمی - تخیلی و پر حادثه، با کامپیوتر ساخته شده است. با این همه ، رسم رایج آن است که فیلم ها در داخل استودیو، یا بیرون از استودیو، در مکان های واقعی فیلمبرداری شود.

در بسیاری از فیلم ها ترکیبی از صحنه های استودیویی و صحنه های بیرونی استفاده می شود. فیلمبرداری در دکور کامل یا نیمه ساز امتیاز هایی دارد. این کار به مراتب ارزاتر از فیلمبرداری در مکان های واقعی تمام می شود و به فیلمسازان امکان می دهد کنترل همه جانبه ای بر عوامل مختلف ، از جمله سر و صدا، نورپردازی و آب و هوا داشته باشند.

برای صرفه جویی در بودجه و زمان یا هر دو، برخی صحنه ها را می توان با استفاده از **(ماکت کوچک تر دکور، شیوه نمایش از پشت یا نقاشی تقاب)** فیلمبرداری کرد.

ماکت کوچکتر دکور: درست شبیه دکور اصلی، اما در مقیاسی کوچکتر ساخته و فیلمبرداری می شود تا در فیلم نهایی از آن استفاده شود. نمونه آن، انواع ماکت هایی است که در فیلمهای علمی - تخیلی از سفینه های فضایی ساخته می شود که نمونه های آن فراوان است.

شیوه نمایش از پشت: فنی قدیمی است، در چنین شیوه ای رخداد زنده در پیش زمینه تصویر با تصاویری که از قبل فیلمبرداری شد است و در پس زمینه به نمایش در می آید، ترکیب می شود. این روش ، مثلا در متحرک جلوه دادن اتومبیلی که در اصل بی حرکت است، به کار می رود.

شیوه نقاشی تقاب: راه دیگری است برای خلق اینکه صحنه ای اصیل و واقعی به نظر برسد و نسبتا ارزان هم است. در این شیوه تصویر نقاشی شده از پس زمینه با حرکت زنده ای ترکیب می شود.

فیلمبرداری در خارج از استودیو و مکان های واقعی مزایای خاص خود را دارا است؛ چنان وقت گیر نیست و ایجاد تغییرات کوچک در محل گران تمام نمی شود و کم و بیش همیشه فیلم از اصالت خاصی بهره می برد و واقعی تر بنظر می رسد.

اما فیلمبرداری در مکان های واقعی همیشه هم سبب نمی شود فیلم واقعی و عین اصل جلوه کند. عجیب اینجاست که مکان واقعی گاه به اندازه کافی واقعی به نظر نمی رسد (یا صدای واقعی ندارد) به همین خاطر است که بعضی از فیلمسازان ناگزیر می شوند تغییراتی در محل پدید آورند تا صحنه واقعی تر به نظر آید. جک لمون از کارگردانی سخن گفته است که برای او کار می کرد و همواره دوست داشت به جای باران واقعی، از باران مصنوعی استفاده کند و می گفت : باران واقعی یه خرده زیاده بارانی است.

صحنه پردازی در تئاتر :

در تئاتر امروز از سه نوع صحنه استفاده می کنند :

۱- صحنه سنتی : که عبارت است از یک فضای باز در پشت طاق جلو صحنه که پرده را به آن می آویزند. تماشاگران عمل نمایش را از میان ویتیرینی که چارچوب آن طاق جلو صحنه است تماشا می کنند. این نوع صحنه مناسب نمایشنامه هایی است که نیازمند صحنه آرایبی و تنظیمات واقع گرایانه می باشد و به رفتارها و هنجارهای اجتماعی زندگی روزمره می پردازد.

۲- سن نعلی شکل : پیش آمدگی آن به درون تئاتر موجب می شود که تماشاگران در سه طرف صحنه بازی بنشینند. در سن های نعلی شکل، گویی تماشاگران به درون صحنه نمایش نزدیک هستند، وقتی تماشاگری نگاهش صحنه نمایش را طی کند، در طرف مقابل ردیف های تماشاگران دیگر را می بیند و احساس حضور در تئاتر را بیشتر لمس می کند، لذا اجرای نمایش در این گونه سن به مفهوم تاکید بر جنبه نمایش اثر است و اجرای آثار نیرومند نمایشی همچون مردی برای تمام فصول بر روی سن نعلی شکل موثر تر است. فرد عادی که نقش دسته همسرایان را همراه با چند نقش دیگر ایفا می کند، می تواند تماشاگران را هم مورد خطاب قرار دهد و بعد در عمل نمایشی شرکت کند.

۳- گونه ای از سن نعلی شکل یعنی صحنه مدور :

این صحنه ای است که تماشاگران همانند رینگ سیرک بر گردهاگرد آن به جزء نقاط ورود و خروج می نشینند.

نمونه سوالات جلسه هشتم و نهم :

۱) طراح صحنه کیست؟ چگونه طراح صحنه می تواند تاثیر بیشتری بر روی بیننده بگذارد؟

۲) طراحی صحنه چگونه ایجاد و خلق می گردد؟

جلسه نهم :

۱) برای صرفه جویی در بودجه و زمان برخی صحنه ها را می توان با استفاده از کدام موارد فیلمبرداری

کرد؟ (۳ مورد را نام برده و شرح دهید)

۲) در تئاتر امروز از چند نوع صحنه استفاده می شود؟ نام برده و توضیح دهید.

دانشجویان گرامی این تصاویر صرفاً برای درک بیشتر شما در مطالب آورده شده

▲ شکل ۳-۷ - طراحی صحنه جداگانه برای هر یک از صحنه‌های نمایش

▲ شکل ۳-۸ - طراحی صحنه جداگانه برای هر یک از صحنه‌های نمایش

▲ شکل ۳-۹ - با مقایسه این شکل و دو شکل بعدی می‌توان متوجه شد که با تغییر لوازم صحنه و اضافه و کم کردن در یا پرده و شکل ظاهری لته‌ها چگونه صحنه‌های مختلف یک نمایش قابل تبدیل به صحنه‌های دیگری هستند.

▲ شکل ۳-۱۰ - طراحی صحنه قابل تعویض و تبدیل به صحنه دیگر.

▲ شکل ۱۱-۳- طراحی صحنه قابل تعویض و تبدیل به صحنه دیگر

▲ شکل ۱۲-۳- طراحی صحنه فقط با استفاده از نقاشی

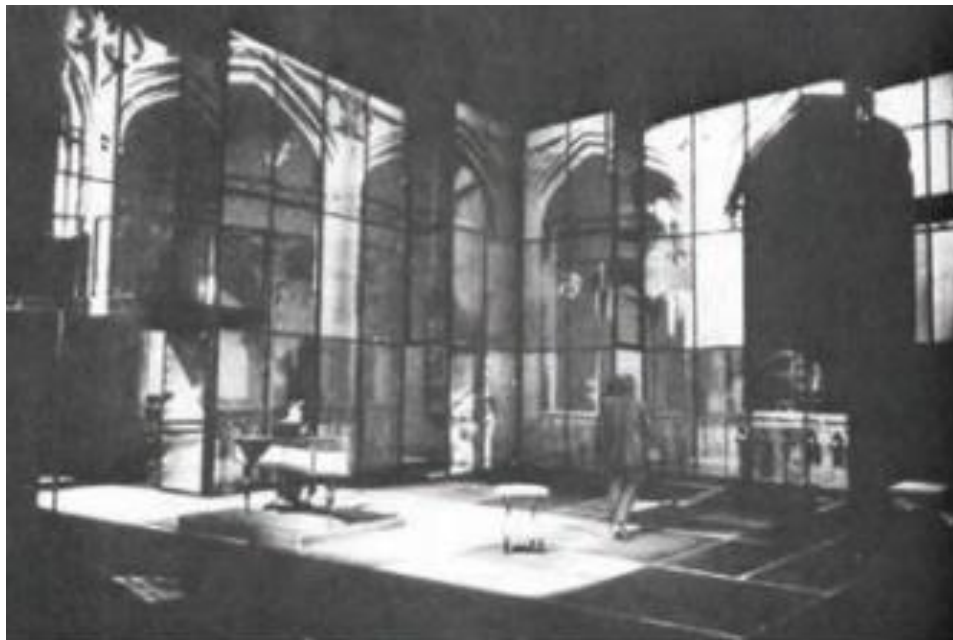
▲ شکل ۱۳-۳- طراحی صحنه فقط با استفاده از نقاشی

شکل ۱۴-۳- طراحی صحنه با استفاده از تلفیق دکور و نقاشی

شکل ۱۵-۳- طراحی صحنه با استفاده از تلفیق دکور و نقاشی

دو نمونه طراحی صحنه با استفاده از تلفیق دکور با تاباندن تصاویر روی دکور

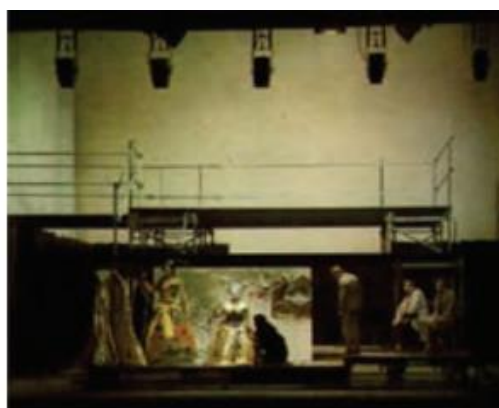
سه نمونه طراحی صحنه با استفاده از تلفیق دکور با تاباندن تصاویر روی دکور

▲ شکل ۳-۲۱- با دقت به این تصویر و در تصویر بعدی می‌توان متوجه شد که اسکلت اصلی دکور ثابت است ولی با تغییر لوازم صحنه و تعویض پنجره با پرده، در با کتابخانه، در با تابلوی نقاشی و ... صحنه‌ای تبدیل به صحنه دیگری می‌شود.

▲ شکل ۳-۲۲- رجوع به توضیح زیر شکل شماره ۳-۲۱

▲ شکل ۲۴-۳ الی ۳-۲۷ - اسکلت دکور در این چهار صحنه نمایش ثابت است ولی با تعویض لوازم صحنه و اضافه و کم کردن چند لته و دکور ساده صحنه‌ای به صحنه دیگر تبدیل شده است.

شکل ۳۲- طراحی صحنه متحرک، قابل تبدیل و تغییر صحنه‌ای به صحنه دیگر. طراحی صحنه برای نمایشنامه نهضت حر و فیه نوشته شهید حسین قشقایی. طراحی صحنه: فریدون علیاری، کارگردان: داود دانشور. تهران، سالن چهارسو، فروردین و اردیبهشت ۱۳۵۸ (صحنه بازار) ◀

شکل ۳۳- رجوع به توضیح زیر شکل شماره ۳۲- ◀

شکل ۳۹- طراحی صحنه به وسیله نور

شکل ۴۰- طراحی صحنه به وسیله نور

هنرمندان پیوسته شکل و عظمت می بخشند و جز این کاری نمی کنند. آنها بویژه به موقعیتها و اشیایی شکل و عظمت می بخشند که اصولاً انسان در آنها خود را خوب، بزرگ، سرمست، شاد، مقدس و عاقل می پندارند...